



KURUMLAR VERGİSİ KANUNU AÇISINDAN ÖRTÜLÜ SERMAYE

Ezel GÖLLER(*)

1 - GİRİŞ

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK) 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu bazı konularda değişiklik içermekte olup, değişiklik yapılan müesseselerden biri de örtülü sermayedir.

Kurumların asıl amacı kâr elde etmektir ve bu karın kaynağı da ortakların koymuş oldukları sermayedir. Ancak, gerekli sermayenin yetersiz düzeyde konulması veya sermaye ihtiyacına rağmen artırıma gidilmemesi ve bu sermaye ihtiyacının borçlanma ile sağlanması ve borçlanmaya ödenecek faizlerin kurum kazancından indirilmesine olanak sağlandığından, sermaye artırımı yoluna da gidilemediği durumlarda, başvurulacak yol, ortaktan ya da ortaklardan borç almaktır. Kurumların ortaklıklarından yapılan bu borçlanmaları sınırlamak amacıyla Kurumlar Vergisi Kanununda örtülü sermaye müessesine yer verilmiştir.

Örtülü sermaye kavramı, kurumların kazançlarını bu tür peçeli ve muvazaalı işlemler yoluyla gizleyerek, vergi matrahını aşındırmayı amaçlayan işlemlerini önlemek için getirilmiştir. Örtülü sermaye kavramı özellikle şirketlerin finansman ihtiyacı ve bunu giderme yöntemleri ile ilgili ortaya çıkan borçlanmalardır. Kurumlar Vergisi Kanunu’nda örtülü sermaye saydığı bu borçlanmalar için ödenen veya hesaplanan faizlerin kurum kazancından indirilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Bu çalışmada son yıllarda vergi incelemeleri sırasında en çok eleştiri konusu yapılan konulardan olan örtülü sermaye ve unsurlarının, faiz ve kar paylarına ilişkin düzeltme işlemlerinin nasıl yapılacağı ve örtülü sermayede özellik arz eden bazı hususlar ele alınarak açıklanmaya çalışılacaktır.

(*) Vergi Müfettiş Yardımcısı

2- ÖRTÜLÜ SERMAYE

2.1- Örtülü Sermaye Kavramı ve Borç/Öz sermaye Oranı

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinde örtülü sermaye şu şekilde tanımlanmıştır; *“Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları borçların, hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı ilgili hesap dönemi için örtülü sermaye sayılır”*.

İşletmede kullanılan borçların örtülü sermaye sayılabilmesi için;

- Doğrudan veya dolaylı olarak ortak veya ortakla ilişkili kişiden temin edilmesi,
- İşletmede kullanılması,
- Bu şekilde kullanılan borcun hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin

üç katını aşması,

gerekmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesiyle örtülü sermaye müessesesi yeniden düzenlenmiş, örtülü sermaye uygulamasında borç/öz sermaye oranı, ortakla ilişkili kişi ve öz sermaye tanımlarına açık bir şekilde yer verilmiştir.

Sermaye: işletmelerin faaliyetlerini başlatmaları ve sürdürebilmeleri için işletmeye sermayedar ya da ortaklar tarafından konulan parasal ya da parayla ifade edilebilen aynı iktisadi kıymetleri ifade eder¹. Kurumlar faaliyetlerini sürdürebilmek ve kazanç sağlayabilmek için belli bir sermaye gerekmektedir. Kurumun bu sermayenin tamamını özkaynaklarından sağlama zorunluluğu bulunmamaktadır. Kurumlar gereksinim duydukları sermayeye, özkaynaklarının yanında borçlanma yoluyla üçüncü kişilerden ve kendi ortaklarından sağlayabilmektedirler. Kurum ortaklarının, kuruma öz sermaye olarak koymaları gereken değerleri borç olarak kuruma tahsis etmeleri örtülü sermaye olarak ifade edilmektedir. Örtülü sermayede amaç faiz ödemek yoluyla örtülü yoldan kazanç dağıtmaktır².

Örtülü sermaye ile aranan unsurlar şu şekil sıralanabilir;

- Ortak,
- Ortakla ilişkili kişi,
- Borcun doğrudan veya dolaylı olarak temin edilmesi,
- Yapılan borçlanma öz sermayenin üç katını aşmalı,
- Borcun işletmede kullanılması.

2.2- Örtülü Sermayeye İlişkin Mevzuat Hükmü

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun örtülü sermayeyi düzenleyen 12. maddesi şu şekildedir.

“(1) Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları borçların hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun, öz sermayesinin üç katını aşan kısmı, ilgili hesap dönemi için örtülü sermaye sayılır.

¹ AKTAŞ Mehmet, “Uluslararası Transfer Fiyatlandırması Ve Türk Vergi Mevzuatında Uygulanma Olanakları”, Ankara, Yaklaşım Yayıncılık, 2004, s.211

² IŞIK Hüseyin, “Çok Uluslu Şirketlerde Örtülü Kazanç ve Örtülü Sermaye, Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı”, Ankara, Ümit Ofset Matbaacılık, 2005, s.253.

(2) Yukarıda belirtilen karşılaştırma sırasında, sadece ilişkili şirketlere finansman temin eden kredi şirketlerinden yapılan borçlanmalar hariç olmak üzere, ana faaliyet konusuna uygun olarak faaliyette bulunan ve ortak veya ortakla ilişkili kişi sayılan banka veya benzeri kredi kurumlarından yapılan borçlanmalar %50 oranında dikkate alınır.

(3) Bu maddenin uygulanmasında;

a) Ortakla ilişkili kişi, ortağın doğrudan veya dolaylı olarak en az %10 oranında ortağı olduğu veya en az bu oranda oy veya kar payı hakkına sahip olduğu bir kurumu ya da doğrudan veya dolaylı olarak, ortağın veya ortakla ilişkili bu kurumun sermayesinin, oy veya kar payı hakkına sahip hisselerinin en az %10'unu elinde bulunduran bir gerçek kişi veya kurumu,

b) Öz sermaye, kurumun Vergi Usul Kanunu Uyarınca tespit edilmiş hesap dönemi başındaki öz sermayesini, ifade eder.

(4) Kurumların İstanbul Menkul Kıymetler borsasında işlem gören hisselerinin edinilmesi durumunda söz konusu hisse nedeniyle ortak veya ortakla ilişkili kişi sayılanlardan temin edilen borçlanmalarda en az %10 ortaklık payı aranır.

(5) Yukarıda belirtilen oranlar, borç veren ortaklar ve ortakların ilişkide bulunduğu kişiler için topluca dikkate alınır.

(6) Aşağıda sayılan borçlanmalar örtülü sermaye sayılmaz:

a) Kurumların ortaklarının veya ortaklarla ilişkili kişilerin sağladığı gayrinakdi teminatlar karşılığında üçüncü kişilerden yapılan borçlanmalar.

b) Kurumların iştiraklerinin, ortaklarının veya ortaklarla ilişkili kişilerin, banka ve finans kurumlarından ya da sermaye piyasalarından temin ederek aynı şartlarla kısmen veya tamamen kullandığı borçlanmalar.

c) 5411 sayılı Bankacılık Kanununa göre faaliyette bulunan bankalar tarafından yapılan borçlanmalar.

ç) 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu kapsamında faaliyet gösteren finansal kiralama şirketleri, 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında faaliyet gösteren finansman ve faktoring şirketleri ile ipotek finansman kuruluşlarının bu faaliyetleriyle ilgili olarak ortak veya ortakla ilişkili kişi sayılan bankalardan yaptıkları borçlanmalar.

(7) Örtülü sermaye üzerinden kur farkı hariç, faiz ve benzeri ödemeler veya hesaplanan tutarlar, Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarının uygulanmasında, gerek borç alan gerekse borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılır. Daha önce yapılan vergilendirme işlemleri, tam mükellef kurumlar nezdinde yapılacak düzeltmede örtülü sermayeye ilişkin kur farklarını da kapsayacak şekilde, taraf olan mükellefler nezdinde buna göre düzeltilir. Şu kadar ki, bu düzeltmenin yapılması için örtülü sermaye kullanan kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şarttır."

2.3- Örtülü Sermaye Sayılmayacak Borçlanmalar

2.3.1- Gayrinakdi Teminatlar Karşılığında Üçüncü Kişilerden Yapılan Borçlanmalar

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinin 6/a bendi uyarınca kurumların ortaklarının veya ortaklarla ilişkili kişilerin sağladığı gayrinakdi teminatlar karşılığında üçüncü kişilerden yaptıkları borç-

lanmalar örtülü sermaye sayılmaz. Nakdi teminat karşılığında sağlanan krediler ise borç/öz sermaye oranının hesabında işletmeye verilen borç olarak dikkate alınacaktır.

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde, aşağıda yer alanlar dışındaki her türlü teminatın; gayrinakdi teminat olarak değerlendirileceği belirtilmektedir.

- Kurumun kasasında veya bankada bulunan yerli veya yabancı paralar,
- Her an nakde çevrilebilen çekler,
- Altın,
- Devlet tahvili,
- Hazine bonosu,
- Toplu Konut İdaresince çıkarılan veya İMKB’de işlem gören hisse senetleri, tahvil ve bonolar.

Buna göre, nakdi teminat olarak kabul edilen yukarıdaki iktisadi kıymetler dışında kalan her türlü teminat gayri nakdi teminat olarak değerlendirilmekte ve ortak veya ortakla ilişkili kişiler tarafından sağlanmış olsa dahi bu teminatlar karşılığında üçüncü kişilerden yapılan borçlanmalar örtülü sermaye olarak kabul edilmemektedir. Örneğin, ortağın kefaleti ile üçüncü kişilerden yapılan borçlanmalar örtülü sermaye sayılmamaktadır.

2.3.2- Banka ve Finans Kurumlarından Temin Edilerek Kullandırılan Borçlar

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 12. maddesinin 6-b bendi uyarınca, ortaklar vasıtasıyla kurumların iştiraklerinin, ortaklarının veya ortaklarla ilişkili kişilerin, banka ve finans kurumlarından ya da sermaye piyasalarından temin ederek aynı şartlarla kısmen veya tamamen kullandığı borçlanmalar örtülü sermaye sayılmamaktadır.

Buna göre, kurumların iştiraklerinin, ortaklarının veya ortaklarla ilişkili kişilerin banka veya finans kurumlarından ya da sermaye piyasalarından temin ederek aynı şartlarla, yani kredi sözleşmesinin içerdiği vade, faiz oranı ve benzeri kullandırılma şartlarında herhangi bir değişiklik yapılmadan kısmen veya tamamen kullandığı borçlanmalar, örtülü sermaye kapsamı dışında tutulmuştur. Dolayısıyla, kredibilitesi olan grup şirketlerinin, anılan kaynaklardan temin edip ihtiyacı olan diğer grup şirketlerine aynı şartlarla kaynak aktarabilmesinde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Kanun lafzında yer alan “aynı şartlarla” ifadesi çok sınırlandırıcı niteliktedir. Aynı şartlar ifadesi, borç ilişkisinin unsurlarından, borç tutarı dışında vade ve maliyet koşullarının aynen aktarılması gerekir³. Örneğin; döviz cinsinden alınan kredinin TL cinsinden ya da TL olarak alınan kredinin döviz olarak kullandırılması durumunda, kredi koşulları değişeceğinden, borç ilişkisi örtülü sermaye olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla kredi koşullarının değiştirilmesi durumunda borç ilişkisi örtülü sermaye olarak dikkate alınmaktadır.

2.3.3- Bankalar Tarafından Yapılan Borçlanmalar

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 12. maddesinin 6-c bendi uyarınca 5411 sayılı Bankacılık Kanununa göre faaliyette bulunan bankalar tarafından yapılan borçlanmalar örtülü sermaye sayılmaz. Bankanın borçlandığı kişi veya kurum ile arasında Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 12. maddesinde tanımlanan ni-

³ ERDEM Tahir, “Örtülü Sermaye Sayılmayan Borçlanmalar (II)”, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Sayı:42, Haziran 2007, s.155

telikli bir ilişki olmasının önemi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bankalar, kendi ortaklarından ya da ortaklarla ile ilişkili olan kişilerden borçlanması durumunda, örtülü sermaye uygulamasından muaftırlar.

Bankalar tarafından alınan kredilere ilişkin olarak Bankacılık Kanununda gerekli düzenlemeler yer aldığından Kurumlar Vergisi Kanununda ayrıca düzenleme yapılmasına gerek görülmemiştir. Bu nedenle, bankalar tarafından kendi faaliyet konuları çerçevesinde, ulusal ve uluslararası piyasalardan yapılan borçlanmalar, herhangi bir şarta bağlı olmaksızın örtülü sermaye kapsamında değerlendirilmeyecektir.

Bu noktada önemli olan husus, bent kapsamındaki istisnanın bankalar tarafından verilen borçlarla ilişkili olmayıp sadece 5411 sayılı Bankacılık Kanununa göre faaliyette bulunan bankaların kendi borçlanmalarına yönelik olmasıdır.

2.3.4- Finansal Kiralama Şirketleri, Finansman ve Faktoring Şirketleri ile İpotek Finansman Kuruluşlarının Bankalardan Yaptıkları Borçlanmalar

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinin 6-ç bendi uyarınca 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu kapsamında faaliyet gösteren finansal kiralama şirketleri, 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında faaliyet gösteren finansman ve faktoring şirketleri ile ipotek finansman kuruluşlarının bu faaliyetleriyle ilgili olarak ortak veya ortakla ilişkili kişi sayılan bankalardan yaptıkları borçlanmalar, örtülü sermaye sayılmaz.

Borç veren bankaların ortak veya ortakla ilişkili kişi kapsamı dışında olması halinde, söz konusu borçlanma esas itibarıyla madde kapsamına girmeyecektir.

2.3.5- İlişkili Bankalardan Alınan Kredinin Yüzde Ellisi

Kurumlar Vergisi Kanununun 12. maddesinin 6. fıkrasında örtülü sermayenin tamamen dışında tutulan istisnalar sayılmış olup, aynı maddenin ikinci fıkrasında ise kısmi bir istisna öngörülmüştür.

Bu çerçevede, sadece ilişkili şirketlere finansman temin eden kredi şirketlerinden yapılan borçlanmalar hariç olmak üzere, ana faaliyet konusuna uygun olarak faaliyette bulunan ve ortak veya ortakla ilişkili kişi sayılan banka veya benzeri kredi kurumlarından yapılan borçlanmalar %50 oranında dikkate alınır.

Örnek: 2011 hesap dönemi başındaki öz sermayesi 300.000 TL olan Tatlı A.Ş ortak olduğu X bankasından aynı dönem içinde 3.000.000 TL kredi kullanmıştır.

Kurumun ortağı olan bankadan kullandığı kredi örtülü sermaye değerlendirilmesinde yüzde elli oranda dikkate alınacaktır.

Borç tutarı $(3.000.000/2) = 1.500.000$ TL

Borç/öz sermaye oranının üç katı olması gereken borçlanma tutarı $(300.000 * 3) = 900.000$ TL

Örtülü sermaye olarak dikkate alınacak borç tutarı $= (1.500.000 - 900.000) = 600.000$ TL

2.3.6- Piyasa Koşulları ve Ticari Teamüllere Göre Yapılan Vadeli Mal ve Hizmet Alımları

Finansal olmayan, piyasa koşulları ve ticari teamüllere göre yapılan vadeli mal ve hizmet alımları ile ilgili olarak ortaya çıkan borçlanmalarda vade aşılmamışsa örtülü sermaye kapsamında bir borçtan söz edilemeyecektir. Söz konusu süreleri aşan vadeli alımlar nedeniyle ortaya çıkan borçlar örtülü

sermayenin varlığının tespitinde dikkate alınacak; bu şekilde hesaplanan örtülü sermaye tutarına isabet eden vade farkları tespit edilerek örtülü sermaye üzerinden ödenen faiz olarak kabul edilecektir. Bununla beraber, alınan avanslar ise örtülü sermaye değerlendirilmesinde finansal borçlanma gibi muamele görecektir.

2.4 - Örtülü Sermaye Uygulamasında Kur Farkı Gelirlerinin Durumu

Kurumların kullanmış olduğu borçların örtülü sermaye kapsamında değerlendirilmiş olması halinde, örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz, kur farkları ve benzeri giderler, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 11. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre kurum matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınmayacaktır. 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde, örtülü sermaye kabul edilen borçlanmalarda Türk Lirasının (TL) değer kazanması sonucu oluşacak kur farkı gelirlerinin de söz konusu borcun örtülü yoldan konulan bir sermaye olarak kabul edilmesinin bir sonucu olarak, vergiye tabi kurum kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınmayacağı belirtilmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz, kur farkı ve benzeri giderlerin ödenen kurumda gider olarak yazılmaması gerekmektedir. Bu tutar bir çeşit kanunen kabul edilmeyen gider niteliğindedir ve tamamen mali karı ilgilendiren bir husustur. Mali karın hesaplanması dışında taraflar arasında hesaplanan veya ödenen faiz, kur farkı ve benzeri bedeller hukuken geçerlidir ve sonraki işlemler de taraflar arasında belirlenen bu tutarlar üzerinden gerçekleştirilecektir⁴.

Dolayısıyla, örtülü sermaye sayılan borçlardan kaynaklanan kur farkı gelirleri borcu kullanan kurum tarafından gelir olarak; diğer yandan borcu veren kurum tarafından da gider olarak dikkate alınmayacaktır.

3- ÖRTÜLÜ SERMAYENİN UNSURLARI

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12/1 kanun maddesinde "Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek" ifadesine yer verildiğinden, örtülü sermayenin asli unsuru, borcun ortak veya ortakla ilişkili kişiden temin edilmesidir. Maddede belirtildiği gibi ortaklardan kullanılan kredilerin diğer şartların yerine gelmesi halinde örtülü sermaye sayılacağı öngörülmektedir. Yapılan bir borçlanma dolaylı olsa da bu türden bir ilişki kurulabiliyorsa örtülü sermaye söz konusu olabilmektedir.

3.1- Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. Maddesinin Ortak veya Ortakla İlişkili Kişi Kavramları Açısından Değerlendirilmesi

3.1.1- Ortak

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde sermaye şirketlerinin, kooperatiflerin, iktisadi kamu kuruluşlarının, dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmelerin ve iş ortaklıklarının kazançlarının kurumlar vergisinin konusuna girdiği belirtilmektedir.

⁴ ALEMDAR Ferhat, "Örtülü Sermaye Müessesesinde Yer Alan Düzeltme Hükümleri KDV'yi Kapsamamaktadır", Vergi Dünyası, Sayı:342, Şubat 2010, s. 82

Kurumun ortaklarından temin ettikleri borçlanmalar, diğer şartlarında varlığı halinde örtülü sermaye sayılmaktadır. Dolayısıyla %1 oranında paya sahip olan ortaklardan alınan borçlar da diğer şartlar oluşmuş ise örtülü sermaye olarak değerlendirilmektedir.

Ortaklık ilişkisi, bir kurumun hem ortak olduğu kurumlarla hem de söz konusu kuruma ortak olan gerçek kişi ve kurumlar ile olan ilişkisini kapsamaktadır. Örtülü sermayede ortağın gerçek ya da tüzel kişi olmasının bir önemi olmadığı gibi ortaklık payı oranının bir önemi bulunmamaktadır. Fakat İstanbul Menkul kıymetler Borsasında işlem gören hisselerin elde bulundurulması halinde, bu hisselerin ait olduğu kurumlardan yapılan borçlanmalarda örtülü sermayenin oluşabilmesi için bu şekilde elde bulundurulan hisselerin sağladığı ortaklık payının en az %10 olması gerekmektedir.

3.1.2- Ortakla İlişkili Kişi

Örtülü sermaye uygulamasında ortakla ilişkili kişi kavramının tanımı Kanunun 12/3-a maddesinde yapılmıştır. Buna göre “ortakla ilişkili kişi” kavramı,

- Ortağın, doğrudan veya dolaylı olarak en az %10 oranında ortağı olduğu veya,
- Ortağın, en az %10 oranında oy veya kâr payı hakkına sahip olduğu bir kurumu ya da,
- Doğrudan veya dolaylı olarak ortağın veya ortakla ilişkili bu kurumun sermayesinin, oy veya kâr payı hakkına sahip hisselerinin en az %10'unu elinde bulunduran bir gerçek kişi veya kurumu ifade etmektedir.

“Gerçek kişi” ifadesi, Gelir Vergisi Kanunu’nun uygulamasında gerçek kişi olarak kabul edilip vergiye tabi tutulan şahıslar ile şahıs şirketleri ya da ortaklıkları, “kurum” ifadesi de, sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu kuruluşları, dernek veya vakıflar ile bunlara ait iktisadi işletmeler ve iş ortaklıklarını, kapsamaktadır.

Borcu kullanan kurumun, borcu ortaklık ilişkisi olan bir kurumdaki veya ortakları ile ilişkili bir başka kurumdaki doğrudan temin etmemesi örtülü sermayenin mevcut olmayacağı anlamına gelmemektedir.

Borcu, ortak veya ortakla ilişkili kişiden ancak üçüncü kişi üzerinden dolaylı olarak temin edilmesi durumunda da örtülü sermaye söz konusu olabilecektir.

3.1.2.1- Ortağın, Doğrudan veya Dolaylı Olarak En Az %10 Oranında Ortağı Olduğu veya En Az %10 Oranında Oy veya Kâr Payı Hakkına Sahip Olduğu Kurum

Ortakla ilişkili kişiden yapılan borçlanmanın örtülü sermaye olarak nitelendirilebilmesi için en az %10 oranında sermaye, kar payı hakkına sahip olma şartı gerekmektedir.

Ortakla ilişkili kişilerin saptanması ile ilgili olarak yukarıda belirtilen %10'luk sınır; kurumdaki ortaklık payına değil, ilişkili sayılacak kurumdaki payına ilişkin bir sınırdır. Başka bir deyişle, bir kurum ortağı, bu kurumdaki ortaklık payı ne olursa olsun, % 10'luk sınır üzerinde bir başka kurumla ilişkili ise, bu kurum ortakla ilişkili kişi sayılabilecektir. Dolaylı olarak temin edilen borçlanmalarda araya birden fazla kurumun girmesi borcun örtülü sermaye olarak kabul edilmesine engel teşkil etmemektedir.

Ayrıca dar mükellef açısından dikkat edilmesi gereken bir husus da Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 22/4 maddesinde düzenlenmiştir. Bu hükme göre, dar mükellef kurumların işletmede kullandıkları borçlanmalar için Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 12. maddesindeki örtülü sermaye hükümlerinin uygulanmasında, ortakla ilişkili kişinin tespiti açısından sermaye veya oy hakkı şartı aranmayacağı ifade

edilmiştir. Dolayısıyla, dar mükellef kurumların işletmede kullandıkları borçlanmalar için örtülü sermaye uygulamasında, ortakla ilişkili kişinin tespiti açısından %10'luk sermaye payı veya oy hakkı şartı aranmayacak, öz sermayenin üç katını aşan kısmı örtülü sermaye olarak kabul edilecektir.

Örnek: A kurumun %5 ortağı E kurumudur. Ortak (E) kurumu, (R) adi ortaklığın %12 ortağıdır.

Ortak E kurumunun %12 oranında ortağı olduğu R adi ortaklığı da ilişkili kapsamında bulunmamaktadır. Adi ortaklık kurumlar vergisi mükellefi değildir. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12/3-a maddesinde ortakla ilişki kapsamına kurumlar girmektedir.

Örtülü sermaye uygulamasında borç alış verişinde bulunan taraflardan birinin diğeri için ortakla ilişkili kişi sayılması, diğer tarafından da ortakla ilişkili kişi sayılmasını gerektirmez.

3.1.2.2- Doğrudan veya Dolaylı Olarak Ortağın veya Ortakla İlişkili Bu Kurumun Sermayesinin, Oy veya Kâr Payı Hakkına Sahip Hisselerinin En Az %10'unu Elinde Bulunduran Bir Gerçek Kişi veya Kurum

Ortağın sermayesinin, oy veya kar payı hakkına sahip hisselerinin en az %10'unu elinde bulunduran bir gerçek kişi veya kurum ya da ortakla ilişkili bu kurumun sermayesinin, oy veya kar pay hakkına sahip hisselerinin en az %10'unu elinde bulunduran bir gerçek kişi veya kurum, kapsamında ortakla ilişkili kişi tespit edilirken, "ortağın" ifadesinden, borcu kullanan kurumun ortaklarının, "ortakla ilişkili bu kurumun" ifadesinde ise, borcu kullanan kurum ortağının doğrudan veya dolaylı olarak en az %10 oranında ortağı olduğu veya en az bu oranda oy veya kar payı hakkına sahip olduğu kurumların anlaşılması gerekmektedir.

Örnek: A kurumunun ortağı B kurumu ve C kurumudur. S gerçek kişi ise B kurumun %5 C kurumunun ise %6 ortağıdır.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12/5 maddesine göre, örtülü sermaye uygulamasında ortakların ilişkili bulunduğu kişiler için topluca hesaplanacaktır. Ortaklık payı kriteri tek başına %10'u aşmamasına karşın diğer şartların da sağlanması toplu olarak dikkate alınacağından (S) kurumu da %11 payla (%5 + %6) A kurumu açısından ortakla ilişkili kişi kapsamında bulunmaktadır.

Ortakla ilişkili kişi tanımlamasının yapıldığı kanun hükmünde, ortakla ilişkili kişi olarak "eş", "üstsoy", "altsoy" vb. ifadelerle yer verilmemiştir. Bu da kurum ortaklıklarının eş, üstsoy, altsoy vb. hısımlarının örtülü sermaye uygulamasında ortakla ilişkili kişi sayılmayacağı anlamına gelmektedir. Fakat muvazaalı olarak ortaklardan yapılan borçlanmaların bu kişilerden yapılmış gibi gösterilmesi halinde olayın gerçek mahiyetinin esas alınmayla temin edilen borç örtülü sermaye kapsamında değerlendirilebilecektir⁵.

3.1.3- Ortak veya Ortakla İlişkili Kişi Kabul Edilmeyenler

1. Yalnızca kardan veya tasfiye kalıntısından pay alabilen intifa senedi sahipleri veya bir kısım hisse senetleri üzerinde lehine intifa hakkı tesis eden kişiler şirketin ortağı veya ortakla ilişkili kişi sayılmazlar.

2. Kurumun, sıkı bir münasebet içinde bulunduğu (örneğin distribütörleri), ancak doğrudan veya dolaylı olarak ortaklık veya sermayedarlık bir ilişki bulunmayan kişi veya kurumlar da ortak veya ortakla ilişkili kişi sayılmazlar.

⁵ VURAL İrfan, "Yorum ve Açıklamalarla Kurumlar Vergisi Kanunu", Kurtiş Matbaacılık, İstanbul, Ocak 2009, s.600

3. Kurumlar sadece İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören hisselerini edinmek suretiyle ilişki kuranlardan, %10'dan az oranda ortaklık payı bulunan kişiler örtülü sermaye değerlendirilmesinde ortak veya ortakla ilişkili kişi sayılmazlar.

3.2- Borcun İşletmede Kullanılması Gereği

Örtülü sermayeden söz edilebilmesi için borcu alan kurumun bu borcu işletmede veya yatırım harcamalarında kullanması gerekmektedir. Bu borcun aynı şartlarla diğer başka bir kuruma aktarılması durumunda, işletmede kullanılan bir borçtan söz etmek mümkün olmayacak ve bu borçlanma nedeniyle örtülü sermaye oluşmayacaktır.

Diğer taraftan borcu kullanan kurumun aynı zamanda borç kullandığı ortak veya ortakla ilişkili kişiden alacağının olması durumunda örtülü sermayenin varlığının tespitinde bu kurumdan olan alacağın bu kuruma olan borca mahsup edilmesi söz konusu olmayacaktır.

Örtülü sermaye uygulamasında, borcun işletmede kullanılması gerekmele beraber, borcun işletmede ne kadar süre ile kullanıldığının bir önemi yoktur. Borcun işletmede bir gün dahi kullanılması halinde diğer unsurlarda mevcut ise örtülü sermaye hükümleri uygulanabilecektir⁶.

3.3- Borcun Özsermayesinin Üç Katını Aşması Gereği

Ortak veya ortakla ilişkili kişiden temin edilerek işletmede kullanılan borçların, örtülü sermaye olarak kabul edilebilmesi için, bu borçların hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte, hesap dönemi başındaki öz sermayesinin üç katını aşması gerekmektedir. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinin 3-b bendinde örtülü sermaye hesabında dikkate alınacak öz sermaye tutarı, Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit edilmiş olan hesap dönemi başındaki öz sermayeyi ifade etmektedir. Vergi Usul Kanunu'nun 192. maddesine göre, öz sermaye, aktif (mevcutlar+alacaklar) toplamı ile borçlar toplamı arasındaki farktır.

Yeni kurulan kurumlar bakımından kuruluş tarihinde anılan Kanuna göre tespit edilen öz sermaye tutarı, hesap dönemi başındaki öz sermaye olarak dikkate alınacaktır. Hesap dönemi başı kavramı; öz sermayesinin tespitinde dikkate alınacak tarihi ifade etmekte olup 12 aylık hesap döneminin başlangıç günü, yeni işe başlayanlarda ise işe başlama tarihidir.

Buna göre, kurumların yapmış oldukları borçlanmaların örtülü sermaye olup olmadığı yönündeki tespit, hesap dönemi başındaki bilançoda yer alan öz sermaye ile kıyaslanmak suretiyle yapılmaktadır.

Kurumun dönembası öz sermayesinin sıfır veya negatif değerler taşıması durumunda, söz konusu kurumun ortak veya ortaklarla ilişkili kişilerden yaptığı borçlanmaların tamamı örtülü sermaye olarak değerlendirilmektedir.

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğine göre, yabancı para üzerinden yapılan borçlanmalara ilişkin borç/öz sermaye hesabında, her bir borcun alındığı tarihte geçerli olan döviz kuru esas alınacaktır. Döviz kuru ile kastedilen hangi kur olacağı konusunda belirleme yapılmamıştır. Bu hallerde muvazaalı işlemler hariç olmak üzere, geçerli döviz kuru olarak mükellefin kendi işlemlerinde kul-

⁶ VURAL, a.g.e. s.601

landığı döviz kurunu esas alabileceğini kabulü gerekmektedir⁷. Yabancı para üzerinden alınan borcun vadesinin izleyen yıla sarkması halinde, izleyen yıl için söz konusu hesaplama, borcun ödenmeyen tutarının bilanço günü itibarıyla Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre değerlendirilmiş tutarı esas alınmak suretiyle yapılacaktır.

Ortakların işletmeye kullandırdığı borçların kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı, diğer şartların da gerçekleşmesi halinde örtülü sermaye olarak değerlendirilmiştir. Bu karşılaştırma sırasında; ortak veya ortakla ilişkili kişi olmakla birlikte ana faaliyet konusuna uygun olarak faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kurumlarından yapılan borçlanmalar %50 oranında dikkate alınacaktır. Yalnızca ilişkili şirketlere finansman temin eden kredi şirketlerinden yapılan borçlanmalarda %50 oranı dikkate alınmayacak olup genel kurallar çerçevesinde işlem yapılacaktır.

Ortak veya ortakla ilişkili kişiden temin edilip işletmede kullanılan borçların örtülü sermaye olarak kabul edilebilmesi için bu borçların hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte hesap dönemi başındaki öz sermayesinin üç katını aşması gerekmektedir. Ayrıca bu borç için ödenen veya hesaplanan faiz ve kur farklarının sadece örtülü sermayenin üç katını aşan kısma isabet eden faiz ve kur farkları gider olarak kabul edilmemektedir.

Buna göre, ortaklar ve ortakla ilişkili kişilerden yapılan toplam borçlanmaların, kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı, diğer şartların da gerçekleşmesi halinde, örtülü sermaye kabul edilecektir⁸.

4- ÖRTÜLÜ SERMAYE ÜZERİNDEN YAPILAN ÖDEMELER veya HESAPLANAN TUTARLARIN KAR PAYI SAYILMASI ve YAPILACAK DÜZELTME İŞLEMLER

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinin 7. fıkrasında; kur farkı hariç, örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz ve benzerlerinin Gelir veya Kurumlar Vergisi Kanunlarının uygulamasında, gerek borç alan gerekse borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kâr payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılacağı hüküm altına alınmıştır. Daha önce yapılan vergilendirme işlemleri, tam mükellef kurumlar nezdinde yapılacak düzeltmede örtülü sermayeye ilişkin kur farklarını da kapsayacak şekilde, taraf olan mükellefler nezdinde buna göre düzeltilir. Şu kadar ki, bu düzeltmeyi yapılması için örtülü sermaye kullanan kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şarttır.

Borç ilişkisinin örtülü sermaye olarak nitelendirilmesi durumunda, 5520 sayılı Kanunun "Kabul edilmeyen İndirimler" başlıklı 11. maddesinin ilk fıkrasının (b) bendi uyarınca örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz, kur farkları ve benzeri giderler kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılamaz.

Kanun maddesinde ifade edildiği üzere, örtülü sermaye üzerinden ödenen faiz ve benzeri giderlerin dağıtılmış kar payı uygulamasında kur farkları kapsam dışında tutulmuştur. Dolayısıyla örtülü sermaye üzerinden hesaplanan veya ödenen kur farkları kurum kazancının tespitinde kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacak ancak söz konusu kur farkları dağıtılmış kar payı sayılacak tutarın tespitinde dikkate alınmayacaktır.

⁷ ÜREL Gürol, "Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu Uygulaması Yorum ve Açıklamalarla", Maliye ve Hukuk Yayınları, Mart 2009, s.583

⁸ DOĞAN Şenyüz, "Açıklama Ve Yorumlu 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu", Yaklaşım Yayınları, Ankara 2007, s.319

Örtülü sermaye uygulamasına taraf olan mükellefler nezdinde yapılacak düzeltme işlemlerine ilişkin Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinin gerekçesinde; bir kurumda örtülü sermaye şartlarını taşıması sebebiyle indirimi reddedilen borçlar için nakden veya hesaben ödenen faizlerin, mükerrer vergilemeyi önlemek amacıyla elde eden yönünden kâr payı olarak yeniden tasnif edilmesi ve buna göre gerekli düzeltmelerin yapılmasının amaçlandığı, ancak düzeltme işleminin, sadece taraf olan mükellefler nezdinde yapılacağı, bu mükelleflerin ortaklarına ilişkin daha alt kademelerde düzeltme yapılmasının söz konusu olmayacağı belirtilmiştir. Madde gerekçesinin devamında, düzeltmenin yapılması için örtülü sermaye kullanan kurum adına tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şartının getirildiği vurgulanmıştır⁹.

Özetle, örtülü sermaye sayılan borç üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz ve benzerlerinin, borcu alan kurumda kurumlar vergisine tabi olmasını sağlarken, buna karşılık alacaklı olan tarafın gelirinin de kar payı sayılması ve vergileme işleminin buna göre yapılmasıyla oluşan mükerrer vergileme sorunu ortadan kalkmaktadır. Dolayısıyla, alacak tarafın tam mükellef kurum olması halinde faiz, kur farkı ve benzerleri, alacaklı tarafın tam mükellef gerçek kişi, dar mükellef gerçek kişi ve kurum olması durumunda ise sadece faiz ve benzerleri hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kar payı tutarı olarak kabul edilecek ve brüte tamamlanması sonucu bulunacak tutar üzerinden ortakların hukuki niteliğine göre belirlenen oranlarda vergi kesintisi yapılacaktır. Buna göre, örtülü sermaye kullandıran taraf örtülü sermaye kullanan kuruma verdiği borçlar için hesaplamış olduğu faiz tutarlarını kar payı olarak kabul edecek ve önceden yaptığı işlemleri buna göre düzeltecektir.

Örnek: (Z) kurumunun 2011 yılında kullanmış olduğu örtülü sermaye tutarı 300.000 TL olup, bu döneme ilişkin bu tutara isabet eden faiz gideri 55.000 TL, kur farkı gideri ise 20.000 TL'dir.

Bu durumda borç alan kurum tarafından $(55.000 + 20.000) = 75.000$ TL tutarındaki faiz ve kur farkı gideri 2011 yılından kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır. Boru veren kişi veya kurumlar nezdinde yapılacak düzeltme işlemlerine esas olarak dağıtılmış kar payı tespiti gerekecektir. Kur farkları dağıtılmış sayılan kar payı tutarının tespitinde dikkate alınmayacağından, hesap dönemi sonu itibarıyla dağıtılmış sayılacak kar tutarı 55.000 TL'dir.

Örtülü sermaye uygulamasında, borcu kullanan kurumlarca yapılması gereken düzeltme işlemleri üç farklı şekilde ortaya çıkabilecek olup bunlar aşağıda açıklanmıştır.

a) Geçici vergi dönemi içinde örtülü sermaye şartlarının gerçekleşmesi halinde, mükellefler tarafından hesaben gerekli düzeltmelerin yapılması: İlgili geçici vergilendirme döneminde borç alan kurum tarafından hesaben gerekli düzeltmenin yapılmasını müteakiben, aynı geçici vergilendirme döneminde borç veren kurum tarafından da gerekli düzeltme işlemi yapabilecektir. Örtülü sermaye kullanan kurumun gerekli düzeltme işlemlerini geçici vergi dönemi içerisinde yapması ve kazancın buna göre hesaplanması halinde, karşı kurum düzeltmesi için tarh edilen vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şart değildir.

b) Gider yazılan geçici vergilendirme döneminden sonra düzeltme beyannamesi verilerek düzeltmenin yapılması: Borç alan kurum tarafından verilen düzeltme beyannamesi ile tahakkuk eden vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şartıyla borç veren kurum tarafından da düzeltme yapıla-

⁹ SÜER Nedim Tolga, "Örtülü Sermaye Uygulamasına Taraf Olan Mükellefler Nezdinde Düzeltme İşlemi" Yaklaşım Dergisi, Sayı:216, Aralık 2010, s.134

bilecektir. Bu durum da, söz konusu düzeltmenin, Vergi Usul Kanunu'nun 371. maddesi hükmüne istinaden "pişmanlıkla beyanname verilmesi" suretiyle yapılabilmesi mümkündür.

c) Hesap dönemi kapandıktan sonra, örtülü sermaye kullanan kurumun yapacağı düzeltme talebi üzerine, vergi dairesince Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre düzeltme yapılması: Bu durumda hesap dönemi kapandıktan sonra örtülü sermaye kullanan kurumun Vergi Usul Kanunu'nun 116 ila 126. maddeleri gereğince yapacağı düzeltme talebi, vergi dairesince değerlendirilip sonuçlandırılacaktır. Diğer taraftan söz konusu düzeltmenin, mezkur Kanunun 371. maddesi hükmüne istinaden "pişmanlıkla beyanname verilmesi" suretiyle yapılabilmesi de mümkündür¹⁰.

Verginin kesinleşmesi; dava açma süresi içinde dava açılmaması, yargı mercilerince nihai kararın verilmiş olması veya uzlaşmanın vaki olması gibi haller nedeniyle, verginin kesinleşmesi ve itiraz edilmeyecek duruma gelmesidir. Örtülü sermaye kapsamındaki finansmanı kullandıran kurum nezdinde yapılacak düzeltmede dikkate alınacak tutar, kesinleşen ve ödenen tutar olacaktır. Örtülü sermaye kapsamında borç kullanan kurumun, zamanaşımı süresi içinde düzeltme talebinde bulunmuş olması halinde, düzeltme sonucu tarh edilen verginin kesinleşip ödenmesi şartıyla karşı tarafta da süreye bakılmaksızın gerekli düzeltme işlemi yapılacaktır.

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde; örtülü sermaye kapsamındaki finansmanı kullandıran kurum nezdinde yapılacak düzeltmede dikkate alınacak tutarın, kesinleşen ve ödenen tutar olacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla tarh edilen verginin kısmen kesinleşmesi veya kısmen ödenmesi halinde, borç veren kurum nezdinde yapılacak düzeltmede kesinleşen ve ödenen tutar esas alınır.

Örtülü sermaye faizinin kar dağıtımı sayılması açısından kar payını elde eden kurumun tam veya dar mükellef olması önem veya özellik arz etmektedir.

4.1- Borç Veren Tam Mükellef Kurum Olması

Örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz ve benzeri ödemeler borç alan açısından dağıtılan, borç veren açısından ise elde edilen kar payı sayılmakta ve borç alan ve verenler nezdinde yeniden tasnif edilerek ve buna göre gerekli düzeltmelerin yapılması gerekmektedir.

Örtülü sermaye kullandıran taraf tam mükellef kurum ise, elde ettiği faiz gelirlerinden örtülü sermayeye isabet eden kısımlar kar payı geliri olarak dikkate alınacak ve şartların varlığı halinde Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5. maddesinin 1/a bendi uyarınca iştirak kazançları istisnası olarak vergiden istisna edilecektir. Kur farkları dağıtılmış sayılan kar payının hesabında dikkate alınmayacaktır. Ancak, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12/7 fıkra hükmünün devamında belirtildiği üzere, tam mükellef kurumlar nezdinde yapılacak düzeltmenin örtülü sermayeye ilişkin kur farklarını da kapsayacak şekilde yapılması gerekmektedir. Kur farkları kar payı sayılmayacak ama düzeltmeye tabi tutulacaktır.

Dolayısıyla örtülü sermaye üzerinden hesaplanan kur farkları dağıtılmış sayılan kar payı hesabında dikkate alınmayacak olmasına karşın, borç verenin tam mükellef kurum olması halinde bu kurumlar nezdinde yapılacak düzeltmede dikkate alınacaktır. Bu düzeltme beyanname üzerinde yapılacak olup, örtülü sermaye kullanan kurum tarafından kanunen kabul edilmeyen giderlere atılan kur farkı (kam-biyo zararı) tutarları, örtülü sermaye kullandıran tam mükellef kurum tarafından vergi matrahından düşülecektir.

¹⁰ GÖZÜAÇIK Güneri, "Örtülü Sermayede Düzeltme Müessesesi Ve Bazı Sorunlar-I", Yaklaşım Dergisi, Sayı:218, Şubat 2011, s.159

Tam mükellef kurumlara yapılan kar payı ödemeleri vergi kesintisine tabi olmadığından, dağıtılmış kar payı sayılan tutar üzerinden vergi kesintisi yapılmasına gerek yoktur.

Düzeltilme işlemine ilişkin özellikli durum olan kur farkı sadece borç verenin tam mükellef kurum olması durumunda düzeltmeye konu edilecek, borç verenin tam mükellef gerçek kişi, dar mükellef kurum veya dar mükellef gerçek kişi olması durumunda, kur farkları dağıtılmış kar payı sayılmayarak düzeltmeye konu edilmeyecektir¹¹.

Öte yandan düzeltmenin gider yazılan geçici vergi döneminden sonra yapılması halinde, borç alan kurum tarafından verilen düzeltme beyannamesi ile tahakkuk eden vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması şartıyla, borç veren kurum tarafından da düzeltme yapılabilecektir.

4.2- Borç Veren Dar Mükellef Kurum, Gerçek Kişi, Vergiye Tabi Olmayan veya Vergiden Muaf Herhangi Bir Kişi Olması

Borç para verenin dar mükellef kurum, gerçek kişi, vergiye tabi olmayan veya vergiden muaf herhangi bir kişi olması durumunda, örtülü sermaye üzerinden ödenen faizler borç veren nezdinde, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla dağıtılmış kar payı olarak kabul edilecektir. Bu şekilde dağıtılmış kar payı, net kar payı tutarı olarak dikkate alınacak ve brüte tamamlanarak belirlenen oranlarda vergi kesintisine tabi tutulacaktır. Örtülü sermayeye isabet eden kur farkı giderlerinin kar payı olarak kabul edilmesi ve dolayısıyla vergi kesintisinde tabi tutulması söz konusu olmayacaktır. Çünkü daha önce de ifade edildiği gibi kur farklarının düzeltmeye konu edilmesi sadece tam mükellef kurumlar nezdinde yapılacak düzeltmelerde mümkündür.

Ortaklar dar mükellef gerçek kişi ve dar mükellef tüzel kişiler ise, kur farkları hariç stopaja tabi olan ve beyana tabi olmayan bu tutarları yurt dışına çıkarabileceklerdir¹².

Ayrıca, mükellefler, örtülü sermaye uygulaması nedeniyle kullandıkları borçların örtülü sermayeye isabet eden tutarına ilişkin faizleri giderleştirmemeleri ve tahakkuk eden bu faiz tutarlarını ödememeleri halinde, tahakkuk eden ancak ödenmemiş olan bu tutarların henüz dağıtılmış bir kar payı olarak değerlendirilmesi mümkün olmayacağından, kar payı stopajına tabi tutulması da söz konusu olmayacaktır. Faiz tutarlarının ödenmesi halinde ise kar payının dağıtıldığı kabul edilmektedir. Diğer bir ifadeyle, borçların örtülü sermaye niteliğinde olduğunu bilerek örtülü sermayeye isabet eden borçlara ilişkin faiz hesaplamayan ve ödemeyen mükellefin kar payı dağıtımına bağlı vergi kesintisi yapması söz konusu olmayacaktır.

Konuya ilişkin önemli bir husus da, hesap dönemi kapandıktan sonra örtülü sermaye kullanımı nedeniyle herhangi bir faiz reddi veya düzeltme yapılması durumunda, faiz tutarlarının ödenip ödenmediğine bakılmaksızın, örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibarıyla söz konusu tutarlar üzerinden kar dağıtımına bağlı vergi kesintisinin yapılması gerekmektedir. Ayrıca, örtülü sermaye sayılan borçlara ilişkin dar mükellef kurumlara ödenen faizler üzerinden Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesi gereğince, yapılmış vergi kesintisi, düzeltme neticesine göre kar payından yapılması gereken vergi kesintisine mahsup edilebilecektir.

¹¹ KARAKIŞ Şerafettin, "Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nda Yer Alan Örtülü Sermaye Müessesesi", Vergi Dünyası, Sayı:305,Ocak 2007, s.61

¹² KARAKIŞ Şerafettin, a.g.m., s.61

Dolayısıyla faizlerin kar payı sayılmayarak vergi kesintisi kapsamı dışında tutulabilmesi için, kullanılan borçların örtülü sermayeye isabet eden tutarına ilişkin faizlerin giderleştirilmemesi ve tahakkuk eden faiz tutarının fiili olarak ödenmemesi şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Örnek: (Z) kurumu 2011 hesap döneminde, ortağı olan Zeynep Hanımdan borç almış olup, bu borca ilişkin gider kaydedilen faiz tutarı 43.000 TL ile 50.000 TL kur farkı ilgili dönemde gider olarak kayıtlara yansıtılmıştır. Hesaplamalara göre kurumun kullanmış olduğu borca ilişkin örtülü sermaye tutarı 400.000 TL'dir.

(Z) kurumunun örtülü sermaye üzerinden hesaplayarak gider hesaplarına intikal ettirdiği toplam $(51.000 + 40.000) = 91.000$ TL'yi kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alması gerekmektedir. Borç gerçek kişiden temin edildiği için, bu kişiye dağıtılmış kar payı üzerinden %15 oranından vergi kesintisi yapılması gerekmektedir. Kur farkları kar payı sayılan tutara dahil edilemez, hesap dönemi sonu itibarıyla 31.12.2011 dağıtılmış kabul edilecek kar payı tutarı 51.000 TL olarak hesaplanacaktır.

Brüt Kar Payı; $51.000 / 0,85 = 60.000$ TL

Kesilecek Vergi = $60.000 \times 0,15 = 9.000$ TL

5- ÖRTÜLÜ SERMAYEDE ÖZELLİK ARZ EDEN DURUMLAR

5.1- Alınan Avanslar

Avans; işin (mal teslimi veya hizmet ifası) ileride yapılmasından dolayı ortaya çıkacak olan alacak veya borca mahsup edilmek üzere önceden alınan veya verilen para veya ekonomik değerlerdir. Bu uygulama özellikle aynı gruba dahil imalatçı şirketle ile pazarlama şirketleri arasında ortaya çıkmaktadır.

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Tebliğine göre, avanslar hangi amaçla verilirse verilsin, işletmeye ek finansman imkânları sağladıklarından, ortak veya ortakla ilişkili kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak alınan avanslar, işletmeler bakımından alınan borç olarak değerlendirilecek ve örtülü sermaye hesaplamasında dikkate alınacaktır.

Hak ediş (istihkak) ödemelerinde ise durum farklıdır. İstihkak, hak edilen bir para olduğundan, alınan istihkakların her zaman karşılıkları olmak zorundadır. Bu anlamda istihkakların mal ve hizmet alımları karşılığında ödenen bedellerden farkı bulunmamaktadır. Dolayısıyla, örtülü sermaye hesaplamasında dikkate alınmaması gerekmektedir. İnşaat işlerinde yapılan iş kısmı ile orantılı olarak hesaplanıp ödenen istihkak bedellerinin avans olarak kabul edilip örtülü sermayenin hesabında borç unsuru olarak dikkate alınması söz konusu değildir.

Ancak, işletmelere finansman imkanı sağlayan ve yapılan iş kısmı ile orantılı olmayan (yapılan işin bedelinden daha fazla olan) istihkak ödemelerinde, yapılan işe ait olan istihkak ödemelerinin ayrıştırılıp, fazla ödenen tutarların avans olarak değerlendirilmek suretiyle örtülü sermaye hesaplamasında dikkate alınması gerekir¹³.

5.2- Kurumun Zararlı Olması ve Geçmiş Yıllarda Kar Dağıtmaya Uygun Kaynaklarının Olmaması Halinde Örtülü Sermaye Uygulaması

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesinin 7 numaralı fıkrasında, örtülü sermaye üzerinden kur farkı hariç, faiz ve benzeri ödemelerin veya hesaplanan tutarların, Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunla-

¹³ BEKTAŞ Serdar, "Örtülü Sermaye Hesaplamasında Özellikli Durumlar", Vergi Dünyası, Sayı:356, Nisan 2011, s.129

rının uygulanmasında, gerek borç alan gerekse borç veren nezdinde örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap döneminin son günü itibariyle dağıtılmış kar payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar sayılacağı belirtilmiştir.

Örtülü sermaye üzerinden faiz ve benzeri ödemeler veya hesaplanan tutarlar kar payı sayılmaktadır. Bu durumda cari yılda zararlı, aynı zamanda geçmiş yıllardan kar dağıtmaya uygun fonları olmayan bir kurumun borçlanmaları, madde metninde belirtilen koşullara uyması anlamında örtülü sermaye, faizleri de örtülü sermayeye faiz tahakkuk ettiren kurum açısından kar dağıtımı olarak kabul edilir. Kurumun cari yılda zararlı olması aynı zamanda geçmiş yıllardan kar dağıtmaya uygun fonlarının bulunmaması, olayın örtülü sermaye olarak değerlendirilmesine ve örtülü sermaye üzerinden hesaplanan veya ödenen faiz benzerlerinin kar payı sayılmasına engel değildir¹⁴.

5.3- Örtülü Sermaye ve Katma Değer Vergisi

Kurumlar Vergisi Kanunu ve 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde, örtülü sermaye için ödenen ve bu şekilde kar payı kabul edilen faiz, kur farkı gibi ödemelerin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu (KDVK) karşısındaki durumu açıklanmamıştır. Dolayısıyla, Örtülü sermaye üzerinden hesaplanan veya ödenen faiz ve kur farklarının KDV karşısındaki durumu, tartışma konusu olmuştur. KDVK'nın "İndirilemeyecek Katma Değer Vergisi" başlıklı 30. maddesinin (d) bendinde, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre kazancın tespitinde indirim kabul edilemeyen giderler dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilemeyeceği belirtilmiştir.

Bir görüşe göre, KDVK'nın 1. maddesinde KDV'ye tabi tutulması öngörülen işlemler belirtilmiş olup, bu işlemler arasında iştirak kazançları veya kar payları yer almamaktadır. Bu halde, kar payları KDV'ye tabi değildir¹⁵. Bu görüşü destekleyen Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 09.06.2008 tarih ve 17363 sayılı özeldesinde; örtülü sermaye üzerinden ödenen faizlerin kanunen kabul edilmeyen gider niteliğinde olmasına rağmen kanunla kar payı olarak nitelendirildiği, kar paylarının ise KDV konusuna girmediği, bu nedenle örtülü sermaye olarak kabul edilen borçlar için ödenen faizler üzerinden KDV hesaplamasının söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

Dolayısıyla örtülü sermaye sayılan ödemeler için hesaplana faizler katma değer vergisine tabi olmayıp, yapılan işlemin örtülü sermaye olduğu daha sonra anlaşıldığı durumlarda da önceden yapılan KDV hesaplarının KDVK'nın 35. maddesinde göre ilgili dönemler itibariyle düzeltilmesi gerekecektir.

Diğer bir görüşe göre ise, örtülü kazanç veya örtülü sermaye gideri niteliği taşısa bile bu nitelikteki mal ve hizmet alımları nedeniyle yüklenilen KDV, işle ilgili yüklenmiş olup indirim yasağına konu edilmesi anlamsızdır ve örtülü kazanç veya örtülü sermaye gideri niteliği taşıyan bedellerin KKEG sayılması, sadece kurumlar vergisi ve gelir vergisini ilgilendiren bir vergi güvenliği müessesinin işletilmesinden kaynaklanmaktadır. KDV Kanunu'nun 30/d maddesindeki anlamı ile KKEG sayılmaz, KDV indirimi engellenemez, aksi halde KDV Kanunu'nun ana ilkesine olan indirim esası zedelenmiş olur¹⁶.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12/7 maddesinde düzenlenmiş bulunan düzeltme hükümleri; lâfzen son derece açık ve anlaşıldır. Mezkûr maddede, örtülü sermaye üzerinden kur farkı hariç, faiz ve

¹⁴ KARTALOĞLU Emre, "Örtülü Sermayede Özellik Arzeden Dönemsonu İşlemleri", Vergi Sorunları, Sayı:225, Aralık 2009, s.125

¹⁵ SEVİÇ Veyis, "Örtülü Sermaye'de KDV", Yaklaşım Dergisi, Sayı:197, Mayıs 2009, s.12

¹⁶ MAÇ Mehmet, "Örtülü Kazanç veya Örtülü Sermaye Kapsamında Yüklenilen KDV'lerin İndirim Yasağına Konu Edilmemesi Gerekir", Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Sayı:73, Ocak 2010, s.26

benzeri ödemeler veya hesaplanan tutarların, sadece Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarının uygulanmasında kar payı veya ana merkeze aktarılan tutar sayılacağı belirtilmiştir. Bu durumda, “söz konusu fıkra da belirtilen kur farkı hariç faiz ve benzeri ödemeler KDVK’nın uygulanmasında da kar payı (dar mükellefler için ana merkeze aktarılan tutar) sayılmalıdır.” şeklinde bir yorum yapmak kıyas yoluyla hüküm ihdas etmek anlamına gelir ki, bu yol vergi hukukunda kapalıdır¹⁷. Dolayısıyla; Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 12. maddesinin yedinci fıkrası ile, Kurumlar Vergisi uygulamasında şartların gerçekleştiği dönemde örtülü sermaye sayılacak olan borçlanma faizleri, sadece Gelir ve Kurumlar Vergisi uygulamasında dağıtılmış kar payı ya da dar mükellefler için ana merkeze aktarılmış tutar sayılacak olup, buna dayalı olarak yapılacak düzeltmenin KDVK’ya ve/veya diğer kanunlara şümulü olmayacaktır. Kurumlar Vergisi Kanunu’nda düzenlenmiş bulunan düzeltme müessesesinin hangi kanunlar açısından hüküm ifade ettiği Kanunun lafzından ve gerekçesinden açıkça anlaşılmaktadır ve bu da sadece Gelir ve Kurumlar Vergisi olarak sayılmıştır¹⁸.

Bizim görüşümüze göre kanunda geçen “kar payı sayılır” ifadesine dayanılarak bunların KDV’ye tabi olmadığını iddia etmek doğru değildir. Zira örtülü sermaye şartlarını taşıyan ya da taşımanın, bir finansman hizmeti söz konusudur ve KDVK’nın 1/1 maddesine göre bu işlem KDV’ne tabidir.

6- ÖRTÜLÜ SERMAYENİN HESAPLANMASI

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 12. maddesinde örtülü sermaye tanımına ilişkin olarak “Kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları borçların ifadesine yer verilmiştir. Örtülü sermaye hesaplanması sırasında öz sermayenin üç katı ile kıyaslanacak olup; aşan kısım, ilgili hesap dönemi içinde herhangi bir tarihte kurumun öz sermayesinin üç katını aşan kısmı örtülü sermaye olarak kabul edilmektedir.

Örnek 1: 2010 hesap dönem başındaki öz sermayesi 300.000 TL olan (X) A.Ş bu hesap dönemi içerisinde;

a) Ortağı olan (Y) kurumundan 450.000 TL,

b) İştiraki konumundaki (F) A.Ş’nin %15 ortağı olduğu (C) Bankasından 600.000 TL,

c) H gerçek kişisinden de 250.000 TL (H Gerçek kişisi, Ortak (Y) ve İştiraki (F) Kurumuna sırasıyla %5 ve % 9 ortaktır),

d) Ortak Y kurumun %11 ortağı olduğu (D) adi ortaklığından 200.000 TL borç temin ederek işletmede kullanmıştır.

Kurumun 2010 hesap dönem başındaki öz sermayesi 300.000 TL olduğundan, $(3 \times 300.000 =) 900.000$ TL üzerindeki tutar örtülü sermaye olarak kabul edilecektir.

Dikkate Alınacak Borçların Tutarları

Dikkate alınacak Borçların Tutarları	Ortak (Y)	(C) Bankası	H Gerçek Kişisi	TOPLAM
	450.000	$600.000/2=300.000$	250.000	1.000.000

Ortak (Y) kurumun %11 ortağı olduğu (D) adi ortaklığı ilişkili kişi kapsamında bulunmamaktadır. Çünkü KVK’nın 12/3-a maddesinde düzenlenen ortakla ilişkili kapsamına kurumlar girmektedir.

¹⁷ ALEMDAR Ferhat, a.g.m ,s.85

¹⁸ ALEMDAR Ferhat,a.g.m. s,85

(H) gerçek kişisi, Ortak (Y) ve (F) kurumuna sırasıyla %5 ve %9 ortaktır. Ortakla ilişkili kişi kapsamında değerlendirebilmek için ortağın sermayesinin oy ya da kar payı hakkının en az %10'una sağlamıyormuş gibi gözüktse de KVK'nın 12/5 maddesinde yer alan hüküm uyarınca oranlar toplu olarak dikkate alınacağından H gerçek kişisi de %14 payla (%9 + %5) (Z) kurumu açısından ortakla ilişkili kişi kapsamında bulunmaktadır.

Bu durumda örtülü sermaye sayılacak tutar (1.000.000-900.000) = 100.000 TL olacaktır.

Borç Verene İsbet Eden Örtülü Sermaye Tutarı	Alınan Borç Tutarı / Ö.S Hesabında Dikkate Alınacak Toplam Borç	Örtülü Sermaye Tutarı
Ortak (Y) için	$(450.000/1.000.000) \times 100.000$	45.000 TL
Ortak (C) için	$(300.000/1.000.000) \times 100.000$	30.000 TL
Ortak (H) için	$(250.000/1.000.000) \times 100.000$	25.000 TL
	Toplam	100.000 TL

Bu tutarlar, her bir borç verene isbet eden örtülü sermaye tutarını belirlemektedir.

Örnek 2: E&G A.Ş'nin 2010 hesap dönemindeki öz sermayesi 100.000 TL'dir. Şirketin kredi ve borçları aşağıdaki gibidir.

Şirketin ortağı tam mükellef (Y) kişisinden 01 Ekim 2009 tarihinde 600.000 TL alınan borç 31.12.2010 tarihinde geri ödenmiştir.

Şirketin ortağı dar mükellef (K) kurumundan 15 Nisan 2010 tarihinde bir yıl vadeli 100.000 € kredi alınmıştır. Bu kredi 15 Nisan 2010 tarihinde geri ödenmiştir (15.04.2010 tarihindeki 1 € = 2.10,31.12.2010 tarihindeki 1 € = 2.15).

Kredi Veren Ortak	Kredi Tutarı	Kur Farkı	Faiz	Toplam
Tam Mükellef (Y)	600.000	0	40.000	40.000
Dar Mükellef (K)	100.000 € = 210.000 TL	5.000	25.000	30.000
Genel Toplam	810.000	5.000	65.000	70.000

Örtülü sermaye hesaplamasında dikkate alınacak borç toplamı: (210.000+ 600.000)=810.000

Şirketin öz sermayesinin üç katı 300.000 olduğundan örtülü sermaye tutarı: (810.000-300.000)= 510.000 TL olacaktır.

Ortakların her birine isbet eden örtülü sermaye tutarı:

(Y)'ye isbet eden ÖS: $(600.000/810.000) \times 510.000 = 377.777,78$ TL

(K)'ya isbet eden ÖS: $(210.000/810.000) \times 510.000 = 132.222,22$ TL

Toplam Örtülü Sermaye Tutarı = 510.000,00 TL

E&G A.Ş'nin 510.000,00–TL tutarındaki örtülü sermaye nedeniyle kanunen kabul edilmeyen gider sayılacak kur farkı ve faiz gideri aşağıdaki gibi olacaktır.

Kur Farkı Gideri: $(510.000/810.000) \times 5.000 = 3.148,14$ TL

Faiz Tutarı: $(510.000/810.000) \times 65.000 = 40.925,12$ TL

Toplam = 44.073,26 TL

Bu tutar E&G A.Ş. tarafından KKEG olarak dikkate alacaktır.

Borç Verenler Nezdinde Yapılacak Düzeltme ve Dağıtılmış Kar Payı Tutarı

(Y) gerçek kişisi tarafından verilen kredinin örtülü sermaye olarak kabul edilen 377.777,78 TL'lik tutarına ilişkin kar payı (faiz) geliri hesaplaması:

$$(377.777,78/600.000) \times 40.000 = 25.133 \text{ TL}$$

Bu tutar (Y) gerçek kişisine dağıtılmış net kar payı sayılacak ve brüte tamamlanmak suretiyle vergi kesintisi ve matrahı bulunacaktır.

$$\text{Kar Payı Stopajı: } 29.568 (\text{Brüt tutar}) \times \%15 = 4.454 \text{ TL}$$

Dar mükellef (K) kurumuna tarafından verilen kredinin örtülü sermaye olarak kabul edilen 132.222,22 TL'lik tutarına ilişkin;

$$\text{Kur Farkı Geliri } (132.222,22/210.000) \times 5000 = 3.142 \text{ TL}$$

$$\text{Kar Payı Geliri } (132.222,22/210.000) \times 25.000 = 15.714 \text{ TL}$$

Dar mükellef (K) kurumuna dağıtılmış sayılan kar payı brüte tamamlanarak vergi kesintisi matrahı ve vergi kesintisi tutarı bulunacaktır. Söz konusu faiz tutarının dar mükellef kuruma ödenmesi durumunda Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesi uyarınca vergi kesinti yapılmış olması halinde söz konusu vergi kesintisi tutarı mahsup edilecektir. Kur farkı geliri ise dar mükellef kurum için vergilendirilecek bir kazanç unsuru sayılmamaktadır.

$$\text{Hesaplanan Kar Payı Stopajı} = \text{Brüt tutar } 18.487\text{-TL} (15.714 / 0.85) \times \%15 = 2.773 \text{ TL}$$

$$\text{Mahsup Edilecek Stopaj} = (15.714 \times \%10) = 1.571,4 \text{ TL}$$

$$\text{Ödenecek Vergi} = 1.202 \text{ TL}$$

Örtülü Sermayeye İsalet Eden Kısım (TL)			
	Faizde	Kur Farkında	Toplam
Tam Mükellef (Y)	25.133	0	25.133
Dar Mükellef (K)	15.714	3.142	18.856
Toplam	40.847	3.142	43.989

7- SONUÇ

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda önemli bir güvenlik müessesesi olan örtülü sermaye müessesesi ile örtülü sermaye uygulamasında bazı değişiklikler getirilmiştir. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12. maddesine göre, kurumların, ortaklarından veya ortaklarla ilişkili olan kişilerden doğrudan veya dolaylı olarak temin ederek işletmede kullandıkları borçların hesap döneminde herhangi bir tarihte öz sermayesinin üç katını aşan kısmı örtülü sermaye olarak tanımlanmıştır.

Burada üç kat oranı bir sınır mahiyetinde olduğu için kurumlar üç katına kadar borçlanarak faiz ödeyebilmektedirler. Ayrıca borcun işletmede kullanılma süresi hakkında da hiç bir sınırlama getirilmemiştir.

Örtülü sermaye sayılan ve Kurumlar Vergisi Kanunu uygulamasında gider kabul edilmeyen faizlerin Kurumlar Vergisi Kanunu'nun uygulanmasında gerek borç alan ve gerek borç veren nezdinde örtülü sermaye şartlarının gerçekleştiği hesap dönemi itibariyle dağıtılmış kar payı veya dar mükellefler için ana merkeze aktarılan kar payı sayılmaktadır.

Söz konusu açıklamalara göre, dağıtılmış sayılan kâr payının net kâr payı tutarı olarak kabul edilmesi ve brüte tamamlanması sonucu bulunan tutar üzerinden ortakların hukuki niteliğine göre belirlenen oranlarda vergi kesintisi yapılması gerekmektedir. Söz konusu vergilerin kesinleşmiş ve ödenmiş olması koşuluyla, daha önce yapılan vergilendirme işlemleri taraf olan mükellefler nezdinde buna göre düzeltilecektir.

Borç ilişkisinin örtülü sermaye olarak nitelendirmesinin hem borç alan hem de borç veren yönünden bir kısım vergisel sonuçları bulunmaktadır. Borç ilişkisine dayanılarak gerçekleştirilen işlemlerin örtülü sermaye kapsamında değerlendirilmesi sonucunda düzeltilmesi ve vergi ilişkisinin örtülü sermaye kapsamında yeniden oluşturulması gerekmektedir. Vergi güvenlik müesseselerinden beklenen amaç, ödenmesi gereken vergilerin mükelleflerce törpülenmesinin otomatik olarak engellenmesi, dolayısıyla ödenmesi gereken verginin azaltılmasının önüne geçmektir.

KAYNAKÇA

- AKTAŞ Mehmet, "Uluslararası Transfer Fiyatlandırması Ve Türk Vergi Mevzuatında Uygulanma Olanakları", Ankara, Yaklaşım Yayıncılık, 2004
- ALEMDAR Ferhat, "Örtülü Sermaye Müessesesinde Yer Alan Düzeltme Hükümleri KDV'yi Kapsamamaktadır", Vergi Dünyası, Sayı:342, Şubat 2010
- BEKTAŞ Serdar, "Örtülü Sermaye Hesaplamasında Özellikli Durumlar", Vergi Dünyası, Sayı:356, Nisan 2011
- DOĞAN Şenyüz, "Açıklama Ve Yorumlu 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu", Yaklaşım Yayınları, Ankara 2007
- ERDEM Tahir, "Örtülü Sermaye Sayılmayan Borçlanmalar (II)", Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Sayı:42, Haziran 2007
- GÖZÜAÇIK Güneri, "Örtülü Sermayede Düzeltme Müessesesi Ve Bazı Sorunlar-I", Yaklaşım Dergisi, Sayı:218, Şubat 2011
- IŞIK Hüseyin, "Çok Uluslu Şirketlerde Örtülü Kazanç ve Örtülü Sermaye, Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı", Ankara, Ümit Ofset Matbaacılık, 2005
- KARAKIŞ Şerafettin, "Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu'nda Yer alan Örtülü Sermaye Müessesesi", Vergi Dünyası, Sayı:305, Ocak 2007
- KARTALOĞLU Emre, "Örtülü Sermayede Özellik Arzeden Dönemsonu İşlemleri", Vergi Sorunları, Sayı:225, Aralık 2009
- MAÇ Mehmet, "Örtülü Kazanç veya Örtülü Sermaye Kapsamında Yüklenilen KDV'lerin İndirim Yasağına Konu Edilmemesi Gerekir", Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Sayı:73, Ocak 2010
- SEVİĞ Veysi, "Örtülü Sermaye'de KDV", Yaklaşım Dergisi, Sayı:197, Mayıs 2009
- SÜER Nedim Tolga, "Örtülü Sermaye Uygulamasına Taraf Olan Mükellefler Nezdinde Düzeltme İşlemi" Yaklaşım Dergisi, Sayı:216, Aralık 2010
- ÜREL Gürol, "Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu Uygulaması Yorum ve Açıklamalarla", Maliye ve Hukuk Yayınları, Mart 2009
- VURAL İrfan, "Yorum ve Açıklamalarla Kurumlar Vergisi Kanunu", Kurtiş Matbaacılık, İstanbul, Ocak 2009